

Kažokzvēru nozare Latvijā

Zemkopības ministrija

13.11.2013

SATURS

1) Eiropā

- 1) Kopējā situācija
- 2) Attieksme pret kažokādām
- 3) Pētījums
- 4) Sadarbība ar Eiropas kažokzvēru asociāciju

2) Latvijā

- 1) Kopējā situācija
- 2) Attieksme pret kažokādām
- 3) Turpmākie sabiedrības izglītošanas pasākumi
- 4) Labturība un vide
- 5) Kopējā barības virtuve, attīstība un nozares potenciāls

Eiropā

Eiropas valstīs ik gadu saražo vairāk nekā **30 miljonus** ūdeļādu.

Lielāko ražotāju top3:

Dānija ~**17** milj.

Polija ~**7** milj.

Nīderlande ~**4** milj.

Salīdzinājumam:

Lietuva ~**1.5** milj.

Latvija **0.5** milj.

Izsoļu namu pārdošanas cenas pēdējos 3-4 gados vidēji aug par **20% gadā**.

Izsoļu namos vidējā cena par ūdeļādu ir ~65 eiro.

Nozares apgrozījums ~**1.8 miljardi eiro**

Eiropā

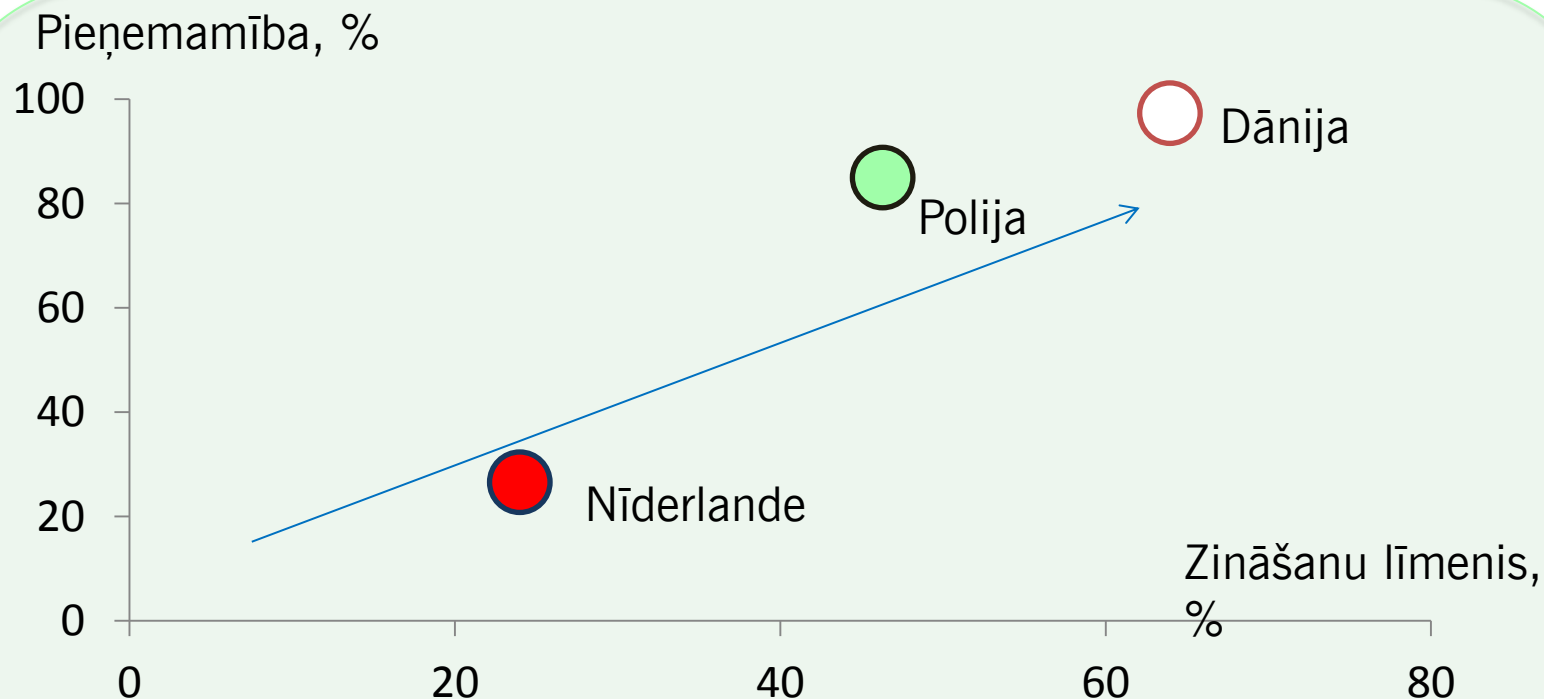
2013. gada socioloģiskā pētījuma kopsavilkums

Pētījums veikts 6 ES valstīs – Dānijā, Francijā, Nīderlandē, Polijā, Spānijā un Lielbritānijā. Respondentu skaits – 6056

- **35%** no respondentiem patlaban pieder kāds kažokādu izstrādājums
- **14%** respondentu ir bijis kāds kažokādas izstrādājums, bet **33%** respondentu ir domājuši par tā iegādāšanos
- **60%** cilvēku ir pārliecināti, ka katram atsevišķi ir jāizvērtē kažokādu pielietojums
- **59%** uzskata, ka kažokzvēri tiek turēti tādos pašos apstākļos kā dzīvnieki, kurus audzē gaļas ieguvei

Eiropā

2013. gada socioloģiskā pētījuma kopsavilkums

Jo vairāk sabiedrība zina par patieso kažokzvēru audzēšanas praksi, jo pieņemamāka ir šī nozare

Eiropā

Eiropas Komisijas pētījums, uz kuru atsaucas «Dzīvnieku brīvība»

2001. gada Dzīvnieku labturības un veselības komitejas pētījums «Dzīvnieku, kas turēti kažokādu ieguvei, labklājība»:

- 1) pētījums nav Eiropas Komisijas nostāja;**
- 2) tam nav juridiska spēka;**
- 3) 6 no 8 pētījuma zinātnieki izteica protestu par atklātu faktu sagrozīšanu, un izstājās no komitejas – sākotnējais pamatsecinājums bija «ūdeļu labklājība ir pietiekami laba»**

Eiropā

Labturība

2013. gads – Eiropas Savienībā top jauns, vienots dzīvnieku labturības likumu kopums

Eiropas Zvēraudzētāju asociācija (EFBA) aktīvi iesaistās tā izstrādē

ES institūcijām ir liela interese par **WelFur** – EFBA iniciatīva uzlabot kažokzvēru labturības standartus visās Eiropas valstu fermās

Latvijā

Kopējā situācija

LZAA pārstāv 8 biedrus

2012. g. eksporta apjoms	13.5 milj. eiro
Samaksāts nodokļos	2.6 milj. eiro
Nodarbināti cilvēki	~500
2012. g. saražotā produkcija	523 tūkst. ūdeļu

Nozarē vērojamas pozitīvas un straujas izaugsmes tendences:

- 1) Eksporta apjoma kāpums gada laikā ir palielinājies par **41%** no 8 milj. līdz 13.5 milj. eiro;
- 2) Nodokļu iemaksas gada laikā palielinājās par **63%**;
- 3) Produkcijas apjoma kāpums par **49%**;
- 4) Ir aktīva interese par jaunu kažokzvēru audzētavu atvēršanu (apstiprināti projekti Gramzdas pagastā, Vecumnieku novadā);
- 5) Plānota kopējās barības virtuves un šķirņu fermas izveide.

Latvijā

Nozares draudi

Visi faktori ir labvēlīgi kažokzvēru audzēšanas attīstībai Latvijā, izņemot dzīvnieku tiesību aizsardzības organizācijas «Dzīvnieku brīvība» centienus nozari likvidēt.

Savākti 10'000 paraksti petīcijai, kuras mērķis ir kažokzvēru audzēšanas nozares slēgšana.

Iespējamā lēmuma sekas:

- Neizmantots eksporta, nodokļu iemaksu, radīto darba vietu potenciāls;
- Liels kompensācijas apjoms visiem zvēraudzētājiem – visticamāk mērāms vairākos desmitos miljonu eiro.

Latvijā

Nozares draudi

aizvakar 18:10

Отправлено из
Интернета Sandris
Ādminis Sveika! Apskatīju
Tavu profilu un pamanīju,
ka esi norādījusi, ka Tu
strādā (vai esi agrāk
strādājusi) "Gaujā AB".
Varbūt vēlējies anonīmi
pastāstīt, kā ir tur strādāt,
kas un kā tur notiek? Esmu
no vairāku fermu tuvumā
dzīvojošajiem dzirdējis, ka
cilvēki, kas strādā ar tiem
dzīvniekiem un ir spiesti
viņus rudenī nogalināt
kļūst depresīvi un aiziet no
darba vai kļūst par
alkoholiķiem...

«Dzīvnieku brīvība» vadītāja
Sandra Ādmiņa vēstule Gauja AB
darbiniecei.

Mēs iestājamies par atklātu
dialogu bez šāda veida šaubīgiem
gājieniem.

Ja viņi vēlās risināt kādu ar nozari
saistītu jautājumu, mēs esam
gatavi to risināt konstruktīvā veidā.

SKDS socioloģiskā pētījuma rezultātu kopsavilkums

- **65%** aptaujāto **ir pieņemams** dabīgo ādu pielietojums apģērbi, apavu un aksesuāru izgatavošanā;
- **64%** uzskata, ka kažokzvēru audzēšana **nebūtu** jāaizliedz
- **40%** (Eiropā 35%) respondentu garderobē ir apģērbi no kažokādām;
- **35%** vēlētos pievienot savai garderobei kādu kažokādas izstrādājumu;
- **35%** uzskata, ka dzīvnieki tiek turēti pietiekami labos apstākļos;
- Dzīvnieku audzēšana ādu ieguvei pieņemama šķiet **73%** respondentu

Latvijā

Dzīvnieku labturība

Kažokzvēru audzētāju pakļaušanās ES un Latvijas republikas likumiem nepieļauj cietsirdīgu un nehumānu izturēšanos pret dzīvniekiem.

Dzīvnieku turēšana labos un piemērotos apstākļos, kā arī regulāra augstas klases barošana ir kvalitatīvu izejvielu – kažokādu pamatā.

Latvijā

Dzīvnieku labturība

Eiropas Savienības regulējumi un rekomendācijas (viss ieviests Latvijā)

Eiropas konvencija par fermās audzēto dzīvnieku aizsardzību:

<http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/QueVoulezVous.asp?CL=ENG&NT=087>

Eiropas Padomes Regula Nr. 1099/2009 par dzīvnieku aizsardzību nonāvēšanas laikā:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:303:0001:0030:LV:PDF>

Eiropas Padomes Direktīva 98/58 par lauksaimniecībā izmantojamo dzīvnieku aizsardzību:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31998L0058:LV:pdf>

Latvijas likumdošanas instrumenti

Dzīvnieku aizsardzības likums

<http://likumi.lv/doc.php?id=14940>

Labturības prasības kažokzvēru turēšanai

<http://likumi.lv/doc.php?id=214610>

Lauksaimniecības dzīvnieku vispārīgās labturības prasības

<http://likumi.lv/doc.php?id=168773>

Veterinārmedicīnas likums

<http://likumi.lv/doc.php?id=20436>

Ciltssdarba un dzīvnieku audzēšanas likums

<http://likumi.lv/doc.php?id=225419>

Latvijā

Vides jautājumi

1) Katru gadu Latvijas kažokzvēru audzētāji no vietējiem ražotājiem iepērk pārtikas subproduktus, kurus citādi būtu jāiznīcina.

Subprodukti	18 tūkst. tonnu
Zivis	6.4 tūkst. tonnu
Graudi	3.3 tūkst. tonnu

Tādējādi audzētavas veicina vietējo ražotāju izaugsmi.

2) Lai izvairītos no fermu ūdeļu izbēgšanas no audzētavām, kažokzvēru audzētavas iegulda jaunu būru ieviešanā, kā arī žogu atjaunošanā un uzturēšanā.

Latvijā

Sabiedrības izglītošana

Sabiedrības nostāja pret kažokzvēru audzēšanu ir atkarīga no informētības līmeņa (ES pētījuma secinājums).

Pašreizējie dati liecina, ka 60% respondentu iegūst informāciju no masu medijiem, un **16%** no dzīvnieku tiesību aizsardzības organizācijām.

Savukārt no **ES un Latvijas valsts iestādēm un organizācijām** vien **2%**, bet no kažokzvēru audzētājiem 4%.

Šī iemesla dēļ ir nepieciešams iesaistīt sabiedrību pēc iespējas vairāk.

Latvijā

Sabiedrības izglītošana

LZAA plāno arī turpmāk regulāri **rīkot atvērto durvju dienas**, kas šogad izvērtās par pozitīvu pasākumu vairāk nekā 100 viesiem fermā.

LZAA veido **sadarbību** ar lauksaimniecības organizācijām, Latvijas pašvaldībām un citām valsts institūcijām, lai veicinātu izpratni par nozari.

LZAA informē un **turpinās informēt masu medijus** par aktualitātēm nozarē, lai nodrošinātu tās caurspīdīgumu.

LZAA plāno piedalīties dažādos pasākumos, kas saistīti ar lauksaimniecību.

Plāno jaunas kažokzvēru audzētavas

LĒNA VERNBERGA,
speciāli šim izdevumam
Dzīvnieku tiesību aiz-
stāvji ziņo, ka Latvijā
plāno celt vairākas jau-
nas zvēraudzētavas, bet
to neatbalsta vietējie
iedzīvotāji. Tīmeklī
kažokzvēru fermu īpaš-
nieki šo nozari saredz kā
vēl neizmantotu iespēju
Latvijā, lai ražotu
pasaulē pieprasītu preci.

Pēc Pārības un veteri-
nārā dienesta (PVD) da-
diena, pašreiz Latvijā dar-
bojas 13 ūdeņu un lapu
audzētavas. Viena ir būv-
niecības stadijā Grobiņas
pusē, bet septiņas ir idejas
vai sabiedriskās apsprie-
šanas līmenī. Katram šādam
projektam esot jānoskaidro
sabiedriskā apspriešana,
kur pašvaldība un iedzīvo-
tāji izsaka savu pretenziju
vai atbalstu. Viena no ti-
dām ir Gramzdas pagasta
kažokzvēru audzētava, ku-
ra gaida pašvaldības lēmū-
mu, jo Gramzdas iedzīvo-
tāji iebilda pret audzētavas
būvniecību un uzturēšanos
par iespējamām smakām,
dabas piesārņojumu un
pastāvīgu purnu da-
dianu ap audzētavu.
Arī Baldones novads
bija pilnībā šķērsli audzē-

IESKATS. Zvēraudzētavas šeit Devon Mink valdes loceklis Leifs Mogensens atvērtu durvju
dienā iepazīstināja ar ūdeņu audzēšanas nozari

tava, bet, pēc Baldones
dones priekšsēdētājas Ka-
rīnas Putniņas teiktā, būv-
niecība izpalika, jo zemi,
kur bija plānots audzētavu
būvēt, pārņēma. Arī šīs au-
dzētavas sabiedriskajā ap-
spriešanā iedzīvotāji uz-
stādīja, ka saimniecība iz-
paurot arī izbēgt. «Pret ar-
gumoni bija šķērslis da-
dianai. Lai pierādītu, ka
ūdeņu audzētavas smakas
spērkamē nav, tika organi-

zēti braucieni uz vienu no
fermām, uz kuru lielāka
protestētāju tā arī neiera-
dās, bet tie, kuri bija, ap-
liecināja, ka smaka spērkā-
mē nav jūtama.» stāsta
K. Putniņa.
Tikmēr biedrība *Dzīv-
nieku tiesību uzskatu*, ka
joprojām problēmas nav
novērstas esošajās kažok-
zvēru saimniecībās, lai vi-
pār sāktu runāt par jaunu
būvniecību. Par problē-
mām šajā gadījumā dzīv-

nieku aizstāvji nosauc to,
ka nekas nav darīts, lai
uzlabotu apstākļus zver-
niem, jo tie neatbilstot
zvēru dzīvībai dabiskajai vi-
dēi. PVD Novietņu uz-
raudzības daļas vadītāja
Rūdiņa Vārma *Nostāvē-
jas* skaidro, ka PVD ir die-
nests, kas veic zvēraudzē-
tavu apsekošanu un vairāk
uzmanības pievēršot tieši
jaun pavalstī atklātajiem
pārskatītiem, kad dzīv-

nieki bija redzami slimi un
liela stress apstākļos,
E. Vīrnu paši nesaprotami.
Kādēļ biedrība uzreiz ne-
ziņoja par atzīmēm, ka
dzīvniekus tur nem labu-
rības līmenī, jo materiāli
bijuši jau 2012. gada rudenī.
Kad februārī beidzās
veiktas pārbaudes, saim-
niecības palikušas tikai
vairākus mēnešus un vis
bija
atbilstoši prasībām. Fer-
mā slimos dzīvniekus no-
šķīrot no citiem. «Gala
produktu ir dārgs, dārgē
īpašnieki ir ieinteresēti
urturēt dzīvniekus pēc ie-
spējas labākos apstākļos,
jo tas ietekmē rezultātu»,
skaidro R. Vārma.

Vietējās pašvaldības gan
atbalsta šādu uzņēmumu
veidošanos, jo veidojas jau-
nas darba vietas. Kažok-
zvēru audzētavas *Ganja AB*
valdes loceklis un ražoša-
nes direktors Artis Vec-
laktis skaidro, ka Eiropā
ir visaugstākā dzīvnieku
labturības noteikumi un
90% produkcija tiek eks-
portēta. «Šī ir tāda pati
lauksaimniecības nozare
kā citas, kurā atbilst un ve-
do šķirnes. Audzētavas ie-
stieņi ir kā mājdzīvnie-
ki, kuri brīvā dabā jūti
bija vai atpūstos saim-
niecībā un barošanā»,
skaidro A. Veclaktis. ■

